Shaban Çupi

NOSITËT E LIRISË
2
Poemë
Kushtuar dëshmorëve të komunës së
Hanit të Elezit

Hani i Elezit, 2025

Shaban Çupi:

NOSITËT E LIRISË
2

Poemë
Kushtuar dëshmorëve të komunës së Hanit të Elezit

Boton:
Drejtoria për Kulturë, Rini e Sport
Komuna e Hanit të Elezit

Shtypi: StarGraf, Ferizaj

Ferizaj, 2025

Prolog

,, Me zjarr ju flas..., me zjarr.
Në gjirin tim kam hapur varr...
Që t'i jap shpresë-dhe t'j-a marr...
Un' ik liqerit zemërak
Fatlum dh' i pastër si zëmbak,
Po zemra ime kullon gjak:
Se vijnë-urtuar zogjtë-e mi,
Dh' u jap ushqim me dashuri
Një dashuri për llaftari:
Pa nis ah! gjirin t'a godas...
Dh' e hap ah!-gjirin më një ças...,
Dh' i nginj ah! zogjtë-e vdes me gas!...''

Lasgush Poradeci: Vdekja e Nositit

Dëshmorët janë fara e Lirisë

Treva e Hanit të Elezit, luftës për liri iu ka përgjigjur në mënyrë aktive. Nga viti 1981 e këtej, në këtë komunë, u zbuluan grupe ilegale që vepruan për Republikën e Kosovës dhe si pasojë, dënohen me dënime të gjata burgu. Kundër dhunës, poshtërimit dhe pushtimit nga pushtuesi serb, në trevën e Hanit të Elezit u organizuan protesta, demonstrata dhe aktivitete qytetare nga më të ndryshmet, për të kulmuar me formimin e Brigadës 164 të UÇK-së e cila në flakët e luftës, mori emrin e dëshmorit Gafurr Loku i cili për liri të atdheut veproi nga viti 1968 e deri sa u vra bashkë me të birin e tij, në shkurtin e vitit 1999.

Treva e Hanit të Elezit, luftës për çlirimin e Kosovës i dha 15 dëshmorë:

1.Veli Ballazhi - Pashtrik
2.Gafurr Loku - Paldenicë
3.Driton Loku - Paldenicë
4.Nuri Bushi - Puset e Nikës
5.Xhemsedin Suma - Puset e Nikës
6.Imer Vila - Drenushë
7.Imri Curri - Koshare
8.Suad Brava - burgu i Dubravës
Ndërsa gjatë luftës së vitit 2001 në Maqedoni ranë:
9. Elham Curri - Malinë
10. Nehat Curri - Malinë
11. Ilaz Thaçi - Kryenik
12. Baki Krasniqi - Kryenik
13. Qemal Thaçi – Nerasht të Tetovës
14. Izet Bushi - Në armatën jugosllave
15.Ramadan Shiti- në Brodec të Tetovës.
Gjeografikisht, treva e Hanit të Elezit bie në pjesën jugore të Kosovës, por me

Prekazin e qëndresës dhe të lavdisë e lidhi lufta për çlirimin e atdheut dhe emblema e UÇK-së. Thënë më shkurt në momentin e duhur kohor, kjo trevë shfaqi veprimin e saj të pjekur politikisht.

Nga 15 dëshmorë që ka treva e Hanit të Elezit:

1 është me Fakultet Ekonomik

1 të regjistruar Fakultetin Juridik

1 Shkollë e Lartë Pedagogjike

Dëshmorët e tjerë janë me shkollë të mesme.

Marrë në tërësi, dëshmorët e rënë për liri i takonin shtresës së mesme dhe të lartë intelektuale dhe me vetëdije të formësuar kombëtare, ranë për çlirimin e atdheut.

Nga 15 dëshmorë që ka kjo trevë:

Katër dëshmorë ishin të martuar dhe prapa tyre kanë lënë fëmijë. Dy dëshmorë ishin të fejuar dhe për lirinë e Kosovës, në mes të dashurisë rinore dhe çlirimit të atdheut, ata zgjodhën këtë të dytën.

Nga 15 dëshmorë që ka komuna e Hanit të Elezit, 11 dëshmorë ishin të pamartuar që donë të thotë se për çlirimin e atdheut nga pushtuesi serb, jetën e fali lulja e rinisë dhe si askund tjetër, vargjet e asaj këngës së moçme e të përvujtshme shqiptare, vendin e kanë këtu:

Në vet nana gja për mue
Thujmi nanës se jam martue
E në vet nana ç`nuse mori
Dy plumba në mes t` krahnorit.

Më i vjetri për nga mosha, nga dëshmorët e rënë, ishte Gafurr Loku 50 vjeçar,

ndërsa më i riu ishte Suad Brava 17 vjeçar.

Nëse analizojmë kohështrirjen e veprimtarisë së dëshmorëve, mësojmë se, periudha e veprimtarisë së tyre është nga maji i vitit 1968 e deri në korrik të vitit 2001.

Nga dëshmorët e rënë, njëri i takonte dy ushtrive çlirimtare: UÇK - UÇ-Kombëtare, si Ilaz Thaçi, ndërsa dy të tjerët si Qemal Thaçi e Ramadan Shiti ishin ushtarë të tri ushtrive çlirimtare: UÇK-UÇ-Kombëtare dhe UÇPMB-së që donë të thotë se dëshmorët e rënë kishin arritur një vetëdije të lartë kombëtare për çlirimin e atdheut dhe viseve të pushtuara.

Kur krahasojmë betimin ushtarak të dëshmorëve në kohështrirjen e veprimit të tyre, konstatojmë se betimet ishin

përafërsisht të njëjta, pavarësisht distancës jo të vogël kohore, sepse qëllimi ishte i njejtë dhe emëruesi i përbashkët i betimeve ishte se *do të luftojmë për lirinë dhe bashkimin e atdheut në një shtet.*

Sa për ilustrim po ua sjellim betimin e dëshmorit Gafurr Loku dhënë në vitin 1972 pranë organizatës ilegale politike –ushtarake ,,Kushtrimi i lirisë" :

Unë, Shqiptar Shqipëria, biri i tokës Shqipëri që më pagëzoj shqiptar: Betohem para flamurit dhe kombit tim se: do të veproj për lirinë dhe bashkimin e atdheut në një shtet, duke ia falur edhe jetën. Në mos kryerjen e detyrës apo të dështimit tim, në emër të popullit, pajtohem të dënohem me vdekje.

Rroftë populli shqiptarë - Rroftë Shqipëria !

Ndërsa betimi në radhët e UÇK-së të cilin tanimë e dimë të gjithë ishte se:

Si ushtar i UÇK-së, betohem se do të luftoj për çlirimin e tokave të pushtuara të

Shqipërisë dhe bashkimin e tyre, do të jem përherë besnik, luftëtarë i denjë i lirisë, vigjilent dhe i disiplinuar, i gatshëm që në çdo kohë, pa kursyer as jetën, të luftoj për t`i mbrojtur interesat e shenjta të Atdheut.

29 Gushti është Dita e Dëshmorëve të komunës së Hanit të Elezit. Për dy dekada me radhë, në përkujtim të dëshmorëve u mbajtën dhjetra e dhjetra manifestime dhe janë me mija vizitorë që kanë vizituar kompleksin e varrezave të dëshmorëve në Puset e Nikës. Kanë ardhur vizitorë e delegacione nga më të ndryshme, vendore e ndërkombëtare dhe kjo është për t`u vlerësuar.

Në një rast, hoxhë Jakup Sllupqani, luftëtarë i lirisë (tanimë i ndjerë), tha:

Dëshmorët jani si tharmi pa të cilin nuk gatuhet buka, pra rrjedhimisht, dëshmorët janë tharmi i lirisë.

Në Greqinë e lashtë, kur në fushëbetejë bienteë një luftëtarë, bashkëluftëtarët e tij ndeznin një zjarr të madh dhe në shenjë respekti dhe dashurie për dëshmorin, silleshin rreth tij duke hedhur në zjarr gjërat më të çmuara nga vetja e tyre. Natyrisht, ne nuk kemi nevojë të hudhim në zjarrin ritual asgjë, pos që të nderojmë jetën dhe veprën e tyre në mënyra të ndryshme dhe te brezat e rinjë të mbjellim atdhe-dashurinë për të cilën u flijuan ata. Edhe kjo Poemë, këtë qëllim ka.

Nëpër vite, për dëshmorët tanë u shkruan libra, monografi, dokumentarë e poezi. Emrat e dëshmorëve janë në shkolla, objekte kulturore, në rrugët e atdheut dhe te pasardhësit e tyre në familje. Emrat e dëshmorëve janë të skalitur edhe në këtë Poemë dhe do të

jenë gjithmonë në penën e çdo atdhedashësi.

Në njëzet vjetorin e rënies së dëshmorëve në vitin 2019, ne botuam poemën ***Nositët e Lirisë***, ndërsa tani po i ribotojmë ***Nositët e Lirisë 2***, me plotësime të theksueshme, kurse titulli i poemës, meqenëse kemi vlerësuar se është me simbolikë të veçantë, mbetet i njejtë.

Dëshmorët e atdheut ishin të vetëdijshëm për flijimin e tyre, ata ishin si Nositët. Për ata, Liria ishte më e shtrenjtë se jeta, më e shtrenjtë se familja dhe fëmijët e tyre, andaj këtu qëndron madhështia dhe pavdekësia e tyre.

Në momentin historik, ata tejkaluan vehten.

Veprimtarinë e tyre heroike më së mirë e ngërthejnë vargjet e homerit shqiptar, At Gjergj Fishtës:

O ata t'lumtë, qi dhanë jetën,
O ata t'lumtë që shkrinë veten…
Që për erz e nderë t`Shqiptarëve
Derdhën gjakun tuj luftue…
Lehtë u kjoftë mbi varr ledina,
But u kjofshin moti e stina,
Ak'lli, bora e serotina…
E der' t'ketë n'detë ujë e ranë,
Der`sa t`shndërrisin diellë e hanë,
Ata kurrë mos u harrofshin,
N`kangë e n`valle u këndofshin.

Shaban Çupi, 2025, Hani i Elezit

Uratën nga brezat e more
Çlirimin ta sjellësh me liri!
Krenar me ty **UÇK**,

D ë sh m o r ë v e, L a v d i !

Veli Ballazhi

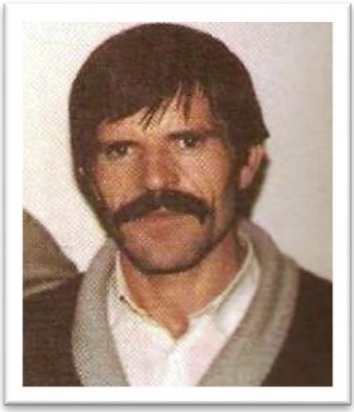

Gafurr Loku

Driton Loku

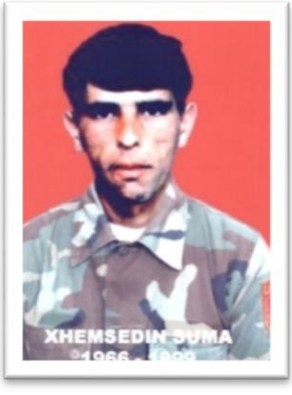

Xhemsedin Suma

Nuri Bushi

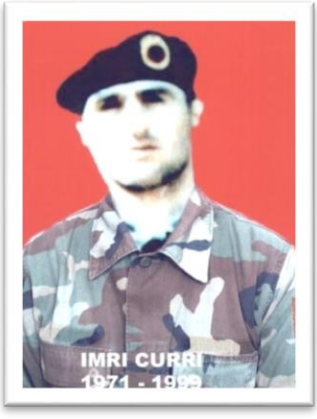

Imri Curri

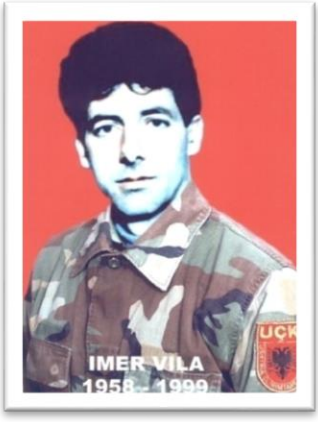

Imer Vila

Suad Brava

Elham Curri

Ilaz Thaçi

Baki Krasniqi

Nehat Curri

Qemal Thaçi

Izet Bushi

Ramadan Shiti

I përjetshëm qoftë kujtimi për
dëshmorët e kombit,
LAVDI!

Emblemat e Ushtrisë Çlirimtare

Nënë Shqipëri

E shtrenjëta jonë
Nënë Shqipëri;
Kurr nuk t`u shua
Zjarri për liri!

Zjarri për liri
Në Feniks u tret;
Ty Nënë Shqipëri
Të paçim për jetë!

Të paçim për jetë
Lokemadhja jonë;
Në rrebeshe e furtuna
Në këmbë mbete gjithmonë.

Shtrihem gjerë e gjatë
Nga jugu në veri;
Në shtratin tënd të ëmbël
Në Ty Nënë Shqipëri.

Qëndroj para teje,
Unë biri yt, plisbardhë;
Që Zemrën ma mbëltove
Me dashuri e plotë zjarr!

Gatitu para teje
Grushtin plot bashkim;
Për Ty Nënë Shqipëri
Deri në amshim!

Nëpër shekuj prore
Të zënë hisen e diellit;
Të dogjën e të poqën
Deri në rrathë ferri!

Malet dhe fushat e tua
Ujëra e miniera;
I lakmuan ujqërit
Dhe zi na shkoi jeta.

Erdhën anëve të ndryshme
Që t`marrin lirinë,
Por mbi ta u sule
Shqiponjë në kaltërsi.

Besa nëpër shekuj
N`Tregur e Rizon
Bijtë e tu, Nënloke
N`kalaja, gjithmonë.

S`kishim rrugë të tjera
Veq shpatës e heshtës;
Ndryshe s`do të mbeteshim,
Do t`i ngjanim thneglës.

Bijtë e tu në kala
N`shkëmbinjë të lavdisë;
Për ty Lokemadhe
Për ty, Nënë Shqipëri.

Ti rrite Molos
Taulantë e Liburnian;
Ti rrite Alban
Enkelej e Dardan.

Gjerë e gjatë Adriatikut
Deri në Detin Jon
Për dritë e liri
Në këmbë, si gjithmonë.

Prapa kishe malin
Përballë kishe detin;
Nën këmbë digjej toka
Mbi kokë kishe qiellin.

Në kala të Rozafës
Në të bukurën Janinë;
Në kala të Krujës
Të Artanës me rrethinë.

Kala, pas kalaje
N`Kuvendin Lezhjan;
Aty ku u puçën shpatat
Kordhë e jatagan.

Shumë bajloz të detit
Shkelën tokën tonë
Me heshta, me shpata
Shembur i kemi gjithmonë.

Toka jonë plot Gjergja
S`duron bajloza të zi;
Shpatë e pushkë u kthyem
Për të shtrenjtën liri.

Kështu luftoi Kastrioti
Në legjendë, Gjergj Elez Alia;
N` epikë t`shkroi Fishta
Veç të bëhej Shqipëria.

Toka jonë plotë Gjergja
Pirro e Oso Kuka;
Plotë Rrapo Hekal
Me kama e me huta.

Toka jonë plotë Gjergja
Hamza e Adema;
Me gjakë t` njomën ty
Nënë, moj, shamizeza.

Toka jonë e kuqe,
Toka jonë me halle,
Ju deshi ushtarë
Ju deshi në male[1].

Tri perandori të djegën,
Deshën hirin tënd!
Tri perandori të shkelën,
Ti, si Feniksi, sërish n`këmbë!

[1] Revista Nëntori, Tiranë 1979

Nga legjendat

Legjenda e Puseve të Nikës
Si plis bore, Lybeteni
Si trup njeriu, kodra,
Për rreth Ortika e Lypena
Tek këmbët, fushëgropa.

Njërin krah, shtrirë në Hisar
Tjetrin zgjatur në Grykë,
Akullnajat ngritën puse
Që ngjasonin me dy sytë.

Dy puse, si dy sytë e Nikës
Morën ngjyrë nga qielli,
Pinin ujë dhe merrnin forcë
Shqiponja e skifteri.

Kështu thotë legjenda e lashtë
Që u rrokullis nga Iliria,
Këto janë Puset e Nikës
Këtu u ngjiz vetë historia.

Parantezë

Me pushkën në krah,
Rrethatoren me fishekë,
U nisët majës malit
Që të bashkoheni në çetë.

Mes mallit dhe shtëpisë,
Zgjodhët Lirinë,
Ju zgjodhët Kosovën,
Luftuat robërinë.

Veshët uniformën,
Kapelën e trimërisë,
Tri shkronja UÇK
Në logun e burrërisë.

Aty ku Nika dikur,
Thuri kullën me gurë,
Lart në Kodër të Bajrakut
U ngrit i shtrejti flamur.

Shqiponja dykrenare
Në pëlhurë, si pellg me gjak,
Ju bijtë e këtij trolli,
Nuk u trembët aspak.

Ndarë mendjen, kishit
Në luftë me serbian,
Zullumi po këputej prej s`trashi,
Mbetët kala në istikam.

Gjaku ku ju ka rënë,
Acari nuk e ngrinë;
Shiu nuk e lanë,
Dielli nuk e shkrinë.

Me këngën në buzë:
Kosovë mos thuaj mbarova!
Kërset maliheri,
Liri për trojet tona!

NOSITËT E LIRISË

1
Kosova thërret:
Ndihmë, bijtë e mi
Se ç'mu nxi jeta
Vdekje a liri!

Dekada e shekuj
Nën çizmen e robërisë
Ngrituni bijtë e mi
Kundër mizorisë!

S'durohet robëria
Fyerja e poshtërimi
Pushkën shtizë flamuri
Pushtuesit, bini!

Sot, djem e vasha
Se nesër është vonë
Vetëm gryka e pushkës
Plagët m`i shëron!

2
Kodrës së Bajrakut
Ngjiten përpjetë,
Çeta çlirimtare,
Çetë për dritë e jetë.

Po sikur Çerçizi
Në Mashkullorë;
Ashtu si në Vig
Atdheut i lindin dëshmorë.

Tokën kishin shtrojë
Qiellin jorgan;
Në Puset e Nikës
Luftohej për vatan.

Zogjtë në Ahishte
Simfoni atdheu
Kosova u jepte forcë
I ngjanin Anteut.

Bashkuan armët
Shqiponjë e besë në mes
Aty ku shkrep plumbi
Armikut shpresa i vdes.

3
Kushtron Nuri Bushi
Gjoksin posi mal
Rroftë Kosova jonë
Përpara luftëtarë!

Sot erdhi dita
T'i ndihmojmë atdheut
Jem gjaku dardan
Bijtë e Skënderbeut.

Pa Kosovë të lirë
Jeta s'i ngjan jetës
Fëmijët s'kanë buzëqeshje
Shqiptarit, plisi i tretet.

Kudo në istikame
Me emblemën çlirimtare
Që të rroj Kosova,
Nëna jonë e madhe!

Gjëmojnë Puset e Nikës
Pushtuesin kanë përballë
Mbushur luftëtarë lirie
Shqiponjën kanë në ballë.

Në agun pranveror
Kur lulet çelin së pari
Ra dëshmorë lirie
Aty tek istikami.

Afër istikamit
Aty tek dëllinja
Në meteor qielli
U shndërrua Nuriu.

Në "Kodrën e Faslisë"
Këtu po m' pikon gjaku
Amanet luftëtarëve
Kosovës t'ia marrin hakun!

4
Për liri t'atdheut
Pushka bëhet top
Lufton Xhemsedini
Burra të vdesim sot!

Të vdesim sot,
Që të jetojmë përherë
Përpara luftëtarë,
Kosovës i bëjmë nderë!

Se mjaft këtë nënë
E shkeli pushtuesi i zi
Kërcet maliheri
Kërkon liri!

Përpara luftëtarë
Në pikë te ,,Antena"
Çerdhen me shqiponja
Po e sulmon hiena!

Hiena serbomadhe
Me kthetra gjakatare
Që zaptuar kanë
Trojet tona shqiptare.

Me pushkën në duar
Me armikun përballë
Ra Xhemsedini
U shkri në lapidarë.

U skuq emblema
Emblema e lavdisë
Mbete i pavdekshëm
Dëshmor i lirisë!

5
Nga thellësia e varrit
Me kushtrim baladash
Thërret Gafurr Loku
Bini, ju pastë Baca!

Bini ju pastë Baca
Bini djem e vasha
Që të rroj Kosova
Nëna jonë, zemërbardha!

Shumë kohë ëndërruam
Për këtë ditë të mirë
Që Kosova të jetoj
Një ditë e lirë.

Këtu e kam Dritonin
Djalin tim të mirë
Kosova po rritet
Nga gjaku ynë i dëlirë.

6
Pushkët për Koshare
Liridonët gjerdan
O sot, o kurrë
Së bashku bijë e nënë!

Të copëtojmë kufirin
Që gurëzoi i huaji
Kosova e Shqipëria
Si buka, si uji!

Na ndanë me kufijë
Ndanë vëlla e motër
Deshën të na e shuajnë
Edhe zjarrin në votër!

Imriu në Koshare
Për liri të Kosovës
Me gjak rritëlulëkuqet
Më t' bukurat e botës.

7
Prej nga vjen o trim,
Që po zbret Pashtrikut,
Që t`ka ngrirë bora,
Në dorë, automatikun?

Si po e çanë borën,
Si e kalon ortekun,
Si e mund murlanin,
Si po e gjenë shtegun?

Ç`ke ngarkuar në shpinë,
Anteu ynë i ri?
Kam fishekë e bomba
I mora në Shqipëri.

Busullë kam lirinë
Për të bukurën Kosovë,
Gjerdanin me fishekë
Në kokë e kam kurorë.

Veliu nga Pashtriku
Nën acarin e borës,
Deri në vdekje armët
Për liri të Kosovës!

Gjaku im n` Pashtrik
U bëftë dritë e jetë
Ia fal popullit tim
Kosovës së shtrenjtë.

Murlanit të dhjetorit
Ia dhashë armët e mia
T'i bartë n' Puset e Nikës
Që të agojë liria.

8
Gryka ka shumë halle,
Ajo ka zjarrmi,
Donin t`ia merrnin
Të shtrejtën liri.

T`ia merrnin lirinë
Ta shuajnë me barot
Po a shuhet dielli,
Rrezet e tij mbi tokë?

Herë e quajtën ,,bizon''
Herën tjetër,,klisurë''
Por për ne ti mbete
Grykë që s`mposhtesh kurrë.

Erdhën me ordia,
Erdhën si lubia,
E pa mposhtur mbeti,
E shtrenjta jonë, Gryka.

Grykë e Kaçanikut
Grykë me Gurë të Shpum
Bijtë e këtij dheu
Kurr për të gjallë s`të lëshuan.

Grykë legjendare,
Portë Karaburuni,
Grykë e pamposhtur,
Kush ty nuk të përuli.

Eu, sa tufane
U zbrazën mbi ty,
Por kush s`nguli flamur
Kockat ua bëmë hi.

Erdhën si gjeneral,
Po ikën me bisht ndër shalë,
Kockat i lan këtu
E Gryka iu bë varr.

Imeri në Drenushë,
Tokën bëri kuq,
Mos e ndalni rrugën
Të nderuar krushq!

Pushkën shtizë flamuri
Shqiponjën n' fluturim
S'ka si Kosova,
S'ka si dheu im!

9
Zogut prapa grilave
Ia morën fluturimin
Ëndërr pa ylberin
Gjergj Elez trimin.

Gjergj Elez Alinë
Me nëntë plagë në shtat
Në luftë me bajloz
Në luftë me satrap.

Mbyllur në qeli
Nën tortura serbiani
Lidhur në pranga
Si Arrnaut Osmani.

Me pranga në duar
Me këngët e lirisë në gji
Qëndron Suad Brava
Qëndron për liri.

Një këngë dëgjohej
Nga një qeli e vjetër
Këngën e agimeve
Këndonte një bilbil tjetër.

Prangat e rëndonin
Të ngritte fluturimin
Plumbi kur e mori
Lëshoi zë kushtrimi.

Zëri i Suadit
Arrinë në Puset e Nikës
Rroftë UÇK-ja
Shpresa jonë e dritës!

10
Planet ishin bërë,
Plane ogurzeza,
Të vriten ushtarët,
Të vriten në kazerma!

Cak ishte Izeti
N`Çupri u bë shamata
E vranë Izet Bushin
Kur ndahej dita dhe nata.

Me plumba pas shpine,
Dinakëri serbomadhi,
Që t`shuhet gjaku dardan,
Kosova zemër stralli.

U vra Izet Bushi
Kushtrimi ra në Puse të Nikës
Hakun duhet t`ia marrim
Kryetrimat, bijtë e shqipes.

Mijëra vetë e nderuan
Në janarin `91
Qindra të tjerë u betuan
Në të shtrenjtën liri!

Nëpër rrugë e sheshe
I gjallë Izet ti rron,
Nëpër zemrat djaloshare
I dashur mbete gjithmonë!

11
Hartën e atdheut
E bënë copa-copa
N`Berlin e Shën Stefan
N` gërshër ndahej toka.

Shqipja e pakrahë
Në mes ujqëve dhëmbëmpreht
E dogjën, e shkrumbuan
Arbërinë e shtrenjtë.

Shumë Liridon
Që donin të qepnin hartën
Ndiqeshin me burgje
Ndiqeshin, ditën-natën.

Për këtë hartë atdheu
Për të shtrejtën Arbëri
Ishte dhe Ramë Shiti
Dhe ra për Liri.

16 pranvera kishte
Kur në duarë mori maliherin
Për Kosovën trime
Shqiponjë mali mbeti.

N` Preshevë e Luginë
Kur u dha kushtrimi
Aty ishte Ramë Shiti
Aty ishte Ramë Trimi.

Xherdanin me fishekë
N`karvanin e lirisë
Aty ishte Rama
N`mbrojtje të Iliridës.

Betejë pas beteje
Në luftë me sllavomëdhenjë
N` Brodec u rilind
Bashkë me shokë të tjerë.

Ra si Oso Kuka
Në të bukurën Vraninë
Ra për t`mos vdekur kurrë
Që shqipja të gëzoj lirinë.

10
Në Kopshtin e Përjetësisë
Kapedanët e Shqipërisë
Në këmbë qëndron Gafurri
Ndanë copa të historisë.

Nderon Agronin
Mbretëreshën Teutë
Kujton Molosët
Që u tretën në luftë.

Mbretin Bardhyl
Longar Dardanin
Gentin e Glaukun
Kamnen ilirianin.

Këndon një këngë të moçme
Një këngë lahutare
Që u përcjellë ndër breza
Që të mos dalim fare.

Flet për Vrana Kontin
Kastriotin trim
Për Moisi Golemin
Të ndriturin Sami.

Për Vasë Shkodranin
Oson në Vraninë
Frashnjetin Naim
Mësuesin Pandeli.

Nderon Abdyl Frashërin
Lidhjen në Prizren
S`harron Haxhi Zekën
Grudën me Kelmend.

Nën hije të trëndafilave
Kujtojnë historinë
Bajo Mashkullorin
E Themistoklinë.

Bashkë me Rrapo Hekalin
Selam Salaria
Zenel Gjoleka
Dhe e tërë Malësia.

Nderon Ismailin
Vlorën e të dymbëdhjetës
S`pajtohen me copëtimin
E Arbërisë së vjetër.

Nderon Bajram Currin
Azemin, varrosur n`shpellë
Isa Boletinin
Me Idriz Seferin.

Norën e Kelmendit
Trimëreshën Tringë
S`harron Shotë Galicën
Që u flijuan për Shqipërinë.

Nderon Gurakuqin
Nolin me Hasanin
Shaban Polluzhën
Adem Legjendarin.

11
N`Kopshtin e Përjetësisë
Zë vend dhe historia
Në brumin e saj
Thellë frymon liria.

Çdo krijesë ka hise
Në këtë Tokë me diell
Secili gëzon të drejtën
T`shijoj të bukurin ylber.

Lulja pranë gurit
Ç`prej se u krijua jeta
Jo mbi njëri tjetrin
Kështu nuk thotë e vërteta.

I vogli prej të madhit
S`duhet të jetë n`rrezik
Secili të ketë të drejta
Ndryshe nuk je mik.

Jetën me këto vlera
E kem dhuratë nga Zoti
Po për ne shqiptarët
Keq na shkoi moti.

Dymijë vjet n` beteja
Për të drejtën tonë
Që nga Iliria
Deri në këtë kohë të vonë.

Fqinjët tanë të pabesë
Lakmitarë e zullumqarë
Kurr se ndalën shtypjen
Mbi popullin shqiptar.

Mbi plis na e vënë çallmën
Mbi shark veladonin
Si ikonë groteske
Drejt Golgotës na çonin.[2]

[2] Sipas K.Petritit,,Lulëkuqet", Prishtinë 1985

Për ne ngritën burgje
Kalvare përqëndrimi
Jetë e lëkura kemi lënë
Tek ujku, si qingji.

Kështu na mëson historia
Por kështu s`duhet të jetë më
Për hisen e qiellit
Të gjithë në një zë!

Brezi i flet brezit,
Ç`bëtë për këtë vend?
Po se mbrojtëm ne
Zoti do na shembë!

12
Ulur për rreth sofre
Dëshmorët e lirisë
Sërish Gafurr Loku
Ndanë copa t`historisë.

Në krah e ka Dritonin
Afër Xhemsedinin
E përgdhel Suadin
E nderon Nuriun.

I buzëqesh Imerit
Veliut rënë n' Pashtrik
Ngrohtë përqafë Imriun
Si miku me mik.

Ulur për rreth sofre
Pinë ujë trëndafili
Gëzohen që Kosova
S'e ka më serb katilin.

Gëzohen që dhanë jetën
Për Kosovë të lirë
I vetmi ideal
E vetmja dëshirë.

13
Në Kopshtin e Përjetësisë
Çelin lulëbozhuret
Arbërisë së shtrenjtë
Sërish toka i skuqet.

Plisbardhi si Sharri
Etnikut përflaket
Në kërkim të lirisë
Vrapon, jo nuk ndalet.

Shpati i flet shpatit
Eja ndihmom pak
Ngritet Elham Curri
Për ty jetën jap!

Ngritën istikamet
Ilirida këlthet
Duam gjuhën shqipe
Flamur, dritë e jetë !

Sofra e çlirimit
S'duron lot poshtrimi
Pushka e thërret pushkën
Flamuri, këngë kushtrimi.

Gardhi na e mori jetën
Vëllau nuk sheh motër
Nëna shprushëron prushin
Të ndezë flakën n' votër.

Në vend të lapsit, pushkën
N`alfabet coptohet shkronja
Mësuesi Ilaz Thaçi,
Mësuesi i maleve tona.

Herë në Puset e Nikës
Herën tjetër në Greçan
Pushkë e penë bashkuar
Për të bukurin vatan.

Në krah kishte Bakiun
I mbështjellur n'bukuri
Maleve kah udhëtonin
Në shpinë bartnin lirinë.

Në Kryenik, ku u vranë
Shqiponja ngrit flamurin
Hapëron Malësisë së Sharrit
Pollogut i jep kushtrimin.

14
Këngën e atdheut
E mësoi dhe Nehati
Rrugës për liri
Pushkën fort përqafi.
15
Shqiponja krah thyer
Me shpejtësi sjell lajmin:
U vra Qemal Thaçi,
Që pushkën kurrë se ndali.

Luftoi në Puse t'Nikës
Luftoi në Preshevë
U vra në Nerasht
Flamur për betejë.
16
Fort e përqafon
Trimin Izet Bushi
Me eshtra lidhëm kodra
Zemrat sikur prushi.
17
I shtrëngon supin
E përqaf vëllazërisht
Në beteja e luftëra
Luftove burrërisht.

S`kishte zandan
Që të lidhte o Ramë Shiti
Shqiponjë mes shqipeve
Flamurin lartë e ngrite.

18
Sofrës së Gafurrit
I shtohen dëshmorë të tjerë
Eni ju pastë Baca
Lum ai që vdes me nderë!

Më kujtohet dita
Në Kala të Tetovës
Aty ku dhamë betimin
Për liri të Kosovës.

Kur në gjashtëdhjetë e tetën
E ngritëm flamurin
Nderuan Dibrën, Strugën
Kumanovën, Manastirin,…. Shkupin.

U përballëm me beteja
Tortura e burgje
Por kurrë se ndalën vrapin
Që Kosova të bëhet nuse.

Kush vdes në rrugë t' lirisë
I gëzohet guri n' votër
Krenohen nënë e babë
Grua, vëlla e motër.

Edhe zogjtë në pranverë
Këngë për ne këndojnë
Dielli s'kursen rrezet
Flamuri krenar valon.

Shqipja e Shqipnisë

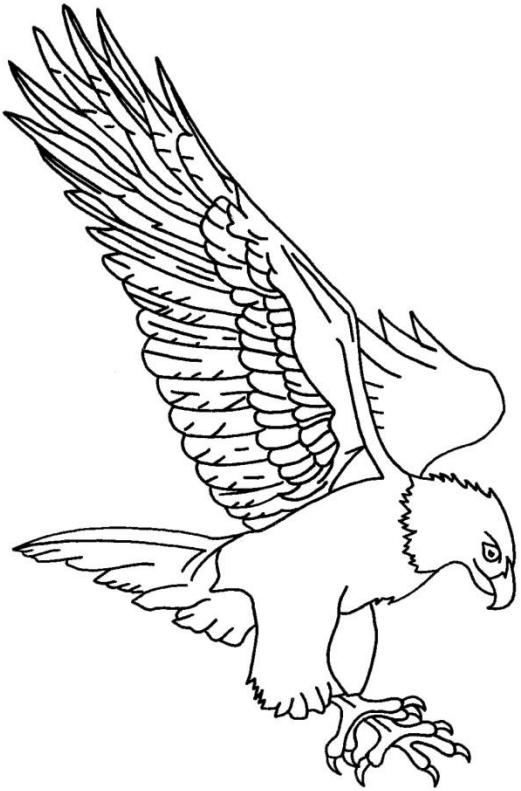

1
Nderon Nënë Shqiponja
N`homazhe për dëshmorë
Bie mbi varr të Veliut
Që u vra në dhjetor.

I lehtë të qoftë dheu
Dëshmor i Pashtrikut
Të kujtojmë për jetë
Pushkë e Ilirikut!

Trup e emër sot
Janë skalitur në bronz
Në tempullin e diturisë
Në mes të nxënësve rron.
2
Ulet mbi dy varre
Ku babë e bir pushojnë
Nderon Gafurr Lokun
Dhe të shtrenjtin Driton.

I shpalos flatrat
Shqipja e Shipnisë
Përherë u kujtofshi
N`anale t`historisë!

3
Në ,,Kodër të Faslisë''
Ulet Nënë Shqiponja
Nderon Nuri Bushin
Dëshmorin e maleve tona.

Gjaku yt Nuri
Dritë në histori
Jetën e dhurove
Për të shtrenjtën liri.
4
E ngrit fluturimin
Shqiponja plot rënkim
Nderon Xhemsedinin
Luftëtarin trim.

Gjaku yt ku ra
U bëftë dritë e jetë
Çelur paskan lulet
Lulet me shumë fletë!

5
Udhëton Nënë Shqiponja
Nga varri në varr
Kujton dëshmorët e tjerë
T `pavdekshmit, çlirimtarë.

Nderon Imri Currin
Kosharen e ndezur flakë
Kurrë mos t`u harroftë emri
Për liri, barut i thatë!

Gjithmonë të përkujtojmë
Me nder e respekt
Pushka jote çlirimtare
Për ne dritë e jetë.

Në Shtëpi të kulturës
Ku ruhet trashëgimia
Aty gjallëron emrit yt
N`libra e sharkia.

6
Ulet n`Puse t`Nikës
Mbi një dëshmor të ri
E përkëdhel Suadin
Dhe i thurë lavdi.

17 pranvera kishe
Bir i Nënë Shqiponjës
Kur plumbat t`morën jetën
Për liri të Kosovës.

Shkreh në vaj mallin
Te i bukuri lapidar
Rënia e juaj, mbetet
Shkollë për çlirimtarë.

7
Pushka kurrë nuk ndalet
Për liri t`vatanit
Të paçim Imer Vila
Gjithmonë kundër dushmanit!

Një buqetë me lule
Nga malet e Drenushës
Gjithmonë u kujtofsh
Me krismat e pushkës!
8
E ngrit fluturimin
Shqiponja e lavdisë
Kujton Ilaz Thaçin
Mësuesin e lirisë.

Abetaren dhuratë
Të kam sjellur sot
Sërish në mes të nxënësve
Rikthyer je në bronz.

9
E nderon Bakiun
Dhe veprën e tij
Përherë emri i juaj
U këndoftë n`çifteli!

Gjallëroftë në dasma
Tribuna e festime
Jehoftë në ballë t`atdheut
N`kuvende e gëzime!

Nderon Nënë Shqiponja
Me më të shtrenjtin mall
Përkulet mbi Elham Currin
Mbi më të bukurin djalë.

Gjithmonë të kujtojmë
Me Malinën trime
Atdheut ia fale jetën
Yll i Shqipërisë Etnike.

10
Çdo herë kur vjen qershori
Të kujtojmë me nder
I shtrenjti Nehat Curri
Atdheut i bëre nder.

N`vargun e lirisë
Ishe plumb maliheri
Gjithmonë të kujton Shkupi
Tanusha e mbar vendi.
11
Përulet te dëshmori
Gjerdanin plotë fishekë
Nderon Qemal Thaçin
Të paçim trim për jetë!

Pushka jote top
N`Preshevë e n`Tetovë
Kurrë mos ju ndryshkë tyta
N` rrënjë t`atdheut rron!

12
I përjetshëm kujtimi
Për ty Izet Bushi
Nderon nënë shqiponja
Dhe sytë me lotë i mbushi.

Lavdi e nderë!
Sumreka gjëmon
Të paqim Izet trimi
Të paqim përgjithmonë!
13
Ulet plotë zjarrmi
Shqipja e Shqipnisë
Nderon Ramadan Shitin
Truallin e Ilirisë!

Nëpër Dhe të atdheut
Kundër mizorisë
U kujtofsh ndër breza
Luftëtar i lirisë!

14
Ngritet lartë në qiell
Shqipja e Shqipnisë
Fluturon bjeshkëve t`Sharrit
Maleve të Dardanisë.

Nderon Agim Bajramin
Bashkë me dëshmorë të tjerë
Përmallshëm edhe ,,Bardhin''
Që ranë për atdhenë.

Kalon nga një fshat
Në një qytet tjetër
Nderon liridashësit
Lulet e atdheut.

Shpejton fluturimin
Në Llap e Dukagjin
Ulet në Prekaz
Plot me mallëngjim.

Përkulet tek varri
I Adem Legjendarit
Nderon heroizmin:
Shaban e Hamzë Jasharit.

Vepra juaj, dëshmorë
Flakadan lirie
Mbetët Yje të pashuar
Të Kosovës Martire.

Në vend të pasthënies

1.
Nga luftërat vijmë
E në luftëra shkojmë...
Kështu ka thënë
Gjeniu i letrave shqipe.
E bashkë me luftërat,
Parakalojnë vitet,
Dekadat,
Parakalojnë ngjarje...
Udhëton vet historia.
2.
Ne vijmë e shkojmë,
Lindim e vdesim,
Por ju Dëshmorë, mbeteni të njejtë
Ju mbeteni të gjallë,
Mbeteni të veshur me dritën e dritës,
Ju mbetët udhërrëfyes brezash
Për jetë e mot.

3.

Kur shpirtërat tuaj të ndritshëm
U larguan nga trupi i ngjizur dhe e gjak
Engjujt drejt qiellit i bartnin,
E portat hapeshin njëra pas tjetrës
Deri në qiellin e shtatë.
Te Ai i dërgonin,
Te Krijuesi.
Dhe që nga atëherë
Nga një trup siç ishte më parë,
U bëtë dy:
Me trup e pashpirt,
Me shpirt e pa trup.
Dhe që nga koha e rënies
Ashtu silleni rreth nesh
Derisa një ditë të dalim
Të gjithë në Logun e Madh
Ku e bardha
Përfundimisht të ndahet nga e zeza.
4.
Eh, dëshmorë të shtrejtë

Që ratë në beteja lirie,
Që ratë njëri pas tjetrit
Sikur lisat që bien nga sharra.
Ju e dinit se hasmit, qafa nuk i shtrihet,
Andaj nuk u pajtuat me ate.
E luftuat me çka mundët:
Me mendje e trup,
Me shpirt e zemër,
Me pushkë e top...
E luftuat me dritë.
5.
Shpeshherë ndodhë në jetë
Që i ligu të rrok përpara,
Se e keqja të ligës i pat dhënë forcë
Dhe e drejta vuante nga e keqja.
I shtypuri vuante nga shtypësi,
Çlirimtari nga mizori,
Vuante vetë njeriu.
6.
Ju e prashitët dheun e punëve të mira.

E në këtë prashitje lirie,
Ju u bëtë pasqyra që refleton dritën
Po, po, ju u bëtë pasqyrë,
Pasqyrë që reflekton dritë.
7.
Dielli perëndon
Edhe Hëna perëndon,
Por edhe pse janë largë nesh
Nuk donë të thotë se janë zhdukur[3],
Ato janë në mesin tonë.
Kështu jeni edhe ju
Të shtrenjtit dëshmorë,
Gjithmonë në mes nesh.
8.
Ju jeni si Nositët
Por nuk është lehtë të jesh Nosit
Se duhesh të coptosh trupin tënd
E me gjakun që rrjedh
Duhesh të ushqesh të tjerët,

[3] Sipas Rumiut

Të ushqesh jetën e tyre.
9.
Dëshmorë,
Ju jeni si qirinjtë.
Qiriu nuk e humb dritën
Kur ndezet një tjetër,
Por megjithatë
Të jesh qiri nuk është leht,
Duhet të digjesh njëherë vet
Në mënyrë që t`u bësh dritë të tjerëve.
10.
Dhe kjo dritë e juaja
Është edhe sot,
Këtu në mes nesh
E kudo rreth nesh:
Në mesin e nënave,
Në mesin e baballarëve,
Në mesin e familjeve,
Në buzët dhe fytyrat e fëmijëve...

11.
Ju vet keni thënë të dashur dëshmorë
Se një ditë do të ktheheni,
Do të ktheheni me lirinë
E brenda kësaj lirie, jeni ju:
Ti i dashur Veli,
Gafurr e Driton,
Nuri e Xhemsedin,
Imri e Suad,
Imer e Elham,
Nehat e Qemal,
Ilaz e Baki,
Ramadan e Izet,
Gjithmonë paçit Lavdi!

Epilog

Në telajo gdhenda emrin Dëshmor
Me ngjyrën e përflakur të Onufrit,
Në telajo vendosa amanetin Tuaj:
Kosovë, gjaku ynë që nuk falet![4]

[44] Ali Podrimja

Shaban Çupi është i lindur më 2.1.1961 në fshatin Paldenicë të Hanit të Elezit. Ka të kryer Fakultetin e Edukimit dhe në arsim punon nga shtatori i vitit 1980. Është dy herë ish i burgosur politik, njëherit edhe përjetues i masakrës serbe ndaj të burgosurve shqiptarë në majin e vitit 1999 në Dubravë të Istogut. Krijimtaria e tij letrare është kryesisht nga trashëgimia jonë kulturore e historike. Poema „ Nositët e lirisë 2 ” është libri i 21 i radhës.
Jeton në fshatin e lindjes.